

EVALUERING AF SISI

2017

Projekt SISI

- en følgeevaluering

Beskrivelse af revideret metode samt projektets effekter

Udarbejdet af Marianne Nøhr Larsen, Center for Interkulturel Dialog
2017

Indhold

s. 2 **Introduktion**

- Om evalueringen

s. 4 **Del 1: SISI'S METODEMANUAL**

Vidensindsamling, pædagogisk arbejde og dokumentation

- SISI's metodeplatform
- Forandringsmål, indsatsmål og dokumentationsmål
- De fire fokuspunkter og mål for SISI

Arbejds- og dokumentationssystemet i praksis

- Kvalitativ tilgang - metodiske værktøjer i arbejdet med børnene
- Logsystem – fælles dokumentation og samarbejde

s. 10 **Del 2: SISI'S EFFEKTER**

Hvad kan og gør projektet for børnene?

- Blikket udefra: Deltager-observationer fra en koloni
- Børnenes perspektiver
- Frivilligaspiranternes perspektiver
- De frivilliges perspektiver
- Plejeforældrenes perspektiver
- Medarbejdernes tilgange og perspektiver
- Kommunens perspektiver

s. 27 **Afrunding: anbefalinger til fortsat fokus og udvikling**

Introduktion

FGB's overordnede mål er at sikre, at grønlandske børn og unge (bosiddende i Grønland eller Danmark) kan leve et værdigt liv med mulighed for positiv udvikling i respekt for deres rettigheder. SISI er et projekt, der retter sig mod en særligt udsat gruppe i Danmark, nemlig grønlandske børn anbragt udenfor eget hjem i plejefamilie eller på institution. SISI er grønlandsk og betyder 'hule'. Projekt SISI er knyttet til Aalborg Kommune. Første koloni blev afholdt i februar 2016 og projektet har midler indtil juli 2018. Der er løbende indskrevet (cirka) 15 børn og unge. Seks weekender og en sommeruge om året mødes de i Løkken med to pædagoger, et par voksne frivillige hjælpere og tre unge grønlandske frivillig-aspiranter.

Denne rapport udspringer af et ønske om at følge SISI og tilrette projektet, så det bedst muligt støtter op om en helhedsindsats for børnene, herunder samarbejdet med Aalborg Kommune. Rapporten afslutter et evalueringsforløb, som er igangsat i oktober 2016 og afsluttet oktober 2017. Følgeevalueringen har kastet blik på projektets metoder og effekter, og har undervejs bidraget til arbejdet med udvikling, tilretning og forbedringer. Første del af rapporten vil kort beskrive processen og de metoder, der tegner projektet i dag og som pt og fremover implementeres. Anden del af rapporten vil give indsigt i, hvad projektet kan og gør for de børn, der deltager.

Om evalueringen

Evaluatør er antropolog Marianne Nøhr Larsen, leder af Center for Interkulturel Dialog og samarbejdspartner for projekt SISI. Samarbejdet omhandler evaluering af projekt SISI, herunder: "at være med til at sikre at dokumentation og den viden der indhentes gennem evaluering lever op til det, som Aalborg Kommune ønsker og finder meningsfuldt i forhold til at kunne beslutte, om de vil fortsætte med projektet efter projektperiodens ophør. Desuden Vurdering og videreudvikling af eksisterende dokumentationspraksis og -redskaber."

Evalueringstype

Evalueringen er en følgeevaluering. Fordelen ved en følgeevaluering fremfor en effektevaluering er, at de observationer der gøres undervejs, inddrages i udviklingen af projektet. Projektet får selvindsigt og bliver levende for innovation og løbende tilretning, fordi der undervejs sættes lys på metoder og nye eller bedre ideer. Rapporten er en tegning af, hvordan projektet former sig i dag, og der slutes med en række anbefalinger til tiltag fremefter.

Evalueringsmetode

Der er brugt antropologiske metoder og tilgange, både i evaluering og med-udvikling af projektet. Evalueringen bygger på et feltstudie, hvor jeg har deltaget/observeret på SISI's kolonier og talt med samtlige involverede i projektet: Børnene i SISI, de pædagogiske medarbejdere, frivilligaspiranterne¹, de øvrige frivillige og børnenes plejeforældre. Desuden har jeg deltaget i interne arbejds møder og styregruppemøder.

¹ Frivillig-aspiranter er betegnelsen for unge, der følger FGB's frivillig-uddannelse 'Siammartoq'. Her rustes de unge til at blive frivillige eller mentorer for (bl.a.) andre grønlandske børn, samtidig med at de selv får færdigheder og viden, som de bruger i andre områder af deres liv. Uddannelsen er rettet mod sårbare unge grønlændere i Danmark og tager halvandet år, hvorunder de unge blandt andet er i praktik på FGB's børnekolonier.

Samtalerne er foretaget som semistrukturerede kvalitative interviews. Mange samtaler med børnene har været uformelle og spontane og er fx foretaget på gåture, i en sofakrog med en kop te, ved et bord mens der er blevet tegnet, eller inde i en hule af soveposer. Mere strukturerede samtaler har været foretaget dels i par eller små fokusgrupper, og dels som uddybede individuelle interviews.

Evalueringsforløb

Formålet med evalueringen har primært været at vurdere dokumentationsmetoderne, fordi medarbejdere og projektledelse havde en oplevelse af, at de tog tiden fra arbejdet med børnene. Særligt det store arbejde med spørgeskemaer, der tidligere blev benyttet i FGB/SISI, virkede utilsigtet og skævt i forhold til typen af projekt.

Arbejdsspørgsmålene har blandt andet været:

- Hvad kan og gør SISI, hvilke betydninger har SISI - og hvordan kan det 'måles' og vises?
- Er der potentialer, der kan udvikles?
- Hvilke pædagogiske metoder skal vi bruge i arbejdet, og hvordan kan de tænkes sammen med dokumentation - hvordan gøres det meningsfuldt og sammenhængende?
- Hvilke systemer og metoder skal vi bruge til at samle ind og dokumentere? Hvad er væsentligt at dokumentere?
- Hvordan gør vi metoder og tilgange til en fælles platform?

Evalueringsforløbet har haft to hoved-etaper. Første etape (2016) bestod af interviews og deltagerobservation, og en analyse heraf medførte udviklingen af en ny metodeplatform. Anden etape (2017) har bestået af at følge afprøvningen af den nye platform.

Første evalueringsetape og udkast til den nye metodeplatform blev beskrevet i en statusrapport til projektets styregruppe i slutningen af 2016 (vedhæftet som Bilag A). Styregruppen godkendte de nye mål og ønsker om afprøvninger, og bidrog desuden med ekstra ideer, der er taget med i projektet (fx et tilbud om supervision til plejeforældrene).

I 2017 har de nye metoder været på prøve, både som metoder der er blevet anvendt med børnene på SISI's kolonier, og som metoder for dokumentation i et nyt log-system. Metoderne har, med enkelte tilretninger, vist sig at være gode og anvendelige.

I statusrapporten (bilag A) kan man læse, hvilke metoder der tidligere anvendtes, og som er skippet til fordel for nye. I nærværende rapport beskrives de metoder, man er nået frem til og som pt implementeres og anvendes i SISI.

Første del af denne rapport kan således læses som en metode-manual for SISI, mens anden del kan læses som en evaluering/vurdering af SISI's effekter.

Del 1: SISI'S METODEMANUAL

Vidensindsamling, pædagogisk arbejde og dokumentation

Den nye metodeplatform er resultat af et fælles ønske om at arbejde med tydelige og helhedsorienterede mål samt at dokumentationsarbejdet i højere grad kan give mening og blive en integreret del af det pædagogiske arbejde med børnene.

SISI's metodeplatform

Pointer for den nye metode- og dokumentationsplatform, som anvendes fra 2017 og frem:

- SISI's mål er samlet i fire fokuspunkter. De strukturerer et samlet arbejds- og dokumentationsredskab for hele projektet og fungerer som pejlemærker på kolonierne, i arbejdet med børnene, samt i samarbejde med forældre og kommune.
- Viden om børnene afdækkes via lege og øvelser, observationer og samtaler, der i så høj grad som muligt er gruppeorienterede og tager åbent udgangspunkt i børnene.
- Medarbejderne vurderer og logger på aktiviteterne og på det enkelte barn, og tilrettelægger herudfra indsatsen – overordnet og for det enkelte barn.
- Dokumentation foretages og formidles kvalitativt (dvs med beskrivelser, eksempler og vurderinger) og samles i et logsystem, der også bruges som dagligt værktøj. Registrering, fremmøde mv foretages sideløbene.
- En årlig evaluering kan foretages ved at gennemlæse de samlede logbøger: Logbøger for kolonierne, logbøgerne vedrørende metodiske værktøjer samt logbøger for de enkelte børn. Desuden logbøger for netværksarbejdet med plejeforældre.
- Logbøgerne kan bruges som redskab til:
 - 1) Strukturerende samarbejde mellem medarbejdere om børn og indsats
 - 2) Dokumentation
 - 3) Redskab til samarbejde med kommune og andre instanser
 - 4) Redskab til overlevering ifm fx ansættelsesskift
 - 5) Redskab til erfaringsdeling og fortløbende metodeudvikling i FGB

Forandringsmål, indsatsmål og dokumentationsmål

Fire fokuspunkter (se næste side) samler SISI's pædagogiske mål om at give børnene en række essentielle mestringsredskaber til gode liv. Fokuspunkterne er med til at sikre gode anbringelser og forebyggelse af skift. I forhold til børnenes grønlandske baggrund er fokuspunkt 1 særlig essentielt. Her gør SISI en særlig forskel og tilbyder særlig ekspertise.

De fire fokuspunkter er omdrejningspunkter for følgende arbejdsmål:

- Forandringsmål: Fokuspunkterne angiver målene med SISI og teorien om, hvad SISI kan være med til at udvikle, forebygge og forandre.
- Indsatsmål: Fokuspunkterne er et arbejdsredskab til at strukturere indsatsen, så man systematisk og kontinuerligt har opmærksomhed på alle væsentlige områder. Det gælder både i arbejdet med kolonierne, det gælder i arbejdet med de enkelte børn, og i forhold til den støtte, SISI kan tilbyde kommune, plejeforældre og biologiske forældre.
- Dokumentationsmål: Fokuspunkterne systematiserer dokumentation, dels i forhold til kolonier og netværksarbejde, og dels i forhold til det enkelte barns udvikling. En samlet gennemgang af logs over kolonier og for hvert enkelt barn vil kunne dokumentere, om SISI når de kvalitative mål under hvert fokuspunkt.

De fire fokuspunkter og mål for SISI

1) Kulturbro Grønland-Danmark

- SISI's unikke funktion er at støtte op om barnets grønlandske tilhør og rødder, og at støtte op om læring i at begå sig i det danske samfund. At hjælpe barnet med at navigere med 'et ben i to kulturer' og måske endda profitere af dobbelt-identiteten.
- Barnet får hjælp til at arbejde med og integrere sin grønlandske identitet – ved siden af en hverdag, hvor der ellers er fokus på inklusion i det danske. Barnet får indsigt i egen historie og deler den med andre. Arbejder med forskellige 'fortællinger' om Grønland og dét at være grønlænder i Danmark. Arbejder med savn, evt mindreværd; finder stolthed og får øget selvværd. Tilegner sig forståelse for kulturforskelle, og lærer om danske normer og kultur.
- Der bliver talt med barnet om ønsker og forventninger til fremtid, familie, uddannelse og job, blandt andet via frivillig-aspiranternes rollemodel-funktioner (på sigt er der planer om at samle de ældste børn til fælles arrangementer med unge i andre FGB-tilbud, fx BLiD).

2) SISI som ramme

- Er en tryk hule hvor barnet kan føle *samhørighed*: Møde ligesindede, få oplevelser, føle sig normal, være sig selv, få selvværd og finde anerkendelse, finde forstående voksne, finde vigtige rollemodeller. SISI er en 'social træningsbane' i normforståelse og dialog.
- SISI bygger bro til det grønlandske. SISI bygger bro til omverdenen. SISI bygger bro mellem kommune, plejeforældre og biologiske forældre.
- SISI giver i nogle tilfælde søskende, der er anbragt hver for sig, mulighed for at se hinanden.
- SISI støtter så vidt muligt op om venskaber og netværk for børnene udenfor SISI.

3) Trivselsaspekter

- Barnet får et netværk af kyndige voksne, trænede frivilligaspiranter og ligesindede børn. Oplevelser, samtaler og samspil i SISI smitter af og afspejles i øget trivsel i skolen, flere venner, bedre fritid.
- Barnet lærer at være mere åben og tale om det, der fylder.
- Barnet får øget selvværd, selvtillid og selvindsigt.

4) Anbringelsesaspekter

- Barnet arbejder med sin (anbringelses)historie og erkendelser sammen med en kyndig voksen. Det følges med opmærksomhed, hvordan det går i plejefamilien.
- Plejeforældrene får mulighed for at få supervision og viden om Grønlandsk kultur. Det er planen fremefter at tilbyde kurser med viden om kulturforskelle og aspekter ved børnenes skift mellem det grønlandske og det danske, samt viden om evt problematikker ved at være grønlænder i Danmark mv.
- SISI faciliterer netværk mellem plejeforældrene, der deler dilemmaer og erfaringer.

Arbejds- og dokumentationssystemet i praksis

Den nye metodeplatform bæres af to hovedprincipper:

- 1: En **kvalitativ tilgang** - det vil sige at der anvendes åbne dialogteknikker frem for fx præfabrikerede spørgeskemaer, og
- 2: Et **logsystem**, hvori der dokumenteres kvalitativt - det vil sige at medarbejderne løbende noterer observationer og faglige refleksioner omkring børnene.

Kvalitativ tilgang - metodiske værktøjer i arbejdet med børnene

Generelt bruges der kvalitative metoder til at opnå viden om børnene og arbejde med deres fortællinger. Værktøjerne tager udgangspunkt i børnenes perspektiver og bruges til dialog, refleksion og progression.

Kreativ, kvalitativ og systematisk tilgang

Så vidt muligt faciliteres samtaler og refleksioner i proces og med børnene i grupper, så de involveres i fællesskab og hjælper hinanden med at reflektere og spejle sig i hinandens erfaringer og oplevelser. Der er dog indimellem brug for at arbejde med børn i enrum for at folde fortællinger og følelser ud.

Der udvikles løbende en række øvelser, som danner ramme om dette arbejde. Øvelserne er legende, kreative, visuelle og motiverende for børnene, og rummer på forskellig vis muligheder for at afdække, undersøge, udvikle og erkende. Øvelserne samles i en digital 'Værktøjskasse' (under udvikling).

Værktøjer til viden om det enkelte barn

Når nye børn starter, skal både medarbejdere og de øvrige børn lære dem at kende. Der er udarbejdet en liste over baseline-spørgsmål, som skal stilles for at få basal viden om barnet; disse kan som regel blive afklaret ved det første hjemmebesøg, og/eller ved opfølgende samtale med barnet på den første koloni (spørgeguiden ligger i 'Værktøjskassen').

Herefter er hensigten, at de forskellige øvelser og uformelle snakke på kolonierne vil afdække forskellige typer af viden om barnet, og samtidig indbyde barnet til at reflektere over sin egen fortælling.

En øvelse, som er god til at afdække basisviden om barnets trivsel, er fx dialog-øvelsen 'Hvem er jeg', hvor børnene tegner sig selv i naturlig størrelse på gulvet og hjælper hinanden med at mærke efter, hvordan der er i hhv mave, hjerte og hoved. Øvelsen faciliteres og hjælpes på vej af en voksen, men åbner for børnenes egne billeder og fortolkninger af følelser og behov.

Samtaleteknikkerne baserer sig på åbne, kvalitative spørgsmål, der på én gang giver børnene mulighed for selv at styre i de retninger, de finder rigtige og vigtige – men som samtidig støtter dialogen og sikrer, at man når de tilsigtede mål.

Der er udarbejdet en overordnet samtalemanual, der særligt kan bruges som redskab til de første kvalitative samtaler med børnene. Manualen sikrer, at man husker at komme omkring alle de punkter, der kan være relevante (samtalemanualen ligger i 'Værktøjskassen').

Værktøjer til kolonier

Udover arbejdet med at støtte det enkelte barn består kolonierne af en række øvelser og aktiviteter, der på forskellig vis styrker gruppen og giver både fælles og individuelle redskaber til trivsel, resiliens, normforståelse, kulturforståelse mv.

Hver koloni har et tema (ét af SISI's fire fokuspunkter), som er omdrejningspunkt for aktiviteterne. På en weekend med temaet 'Kulturbro Grønland-Danmark' vil der fx være aktiviteter, der handler om Grønland (der spises fx Grønlandsk mad) og om at være Grønlænder i Danmark. På en weekend med temaet 'Anbringelse' vil der fx være en øvelse, hvor man skal tegne sig selv dér, hvor man bor, og tale med en voksen om sin tegning. Og på en weekend med temaet 'SISI' vil der være fællesskabsøvelser og fokus på de frivillige aspiranter, der er rollemodeller for børnene.

Traditioner som metode

De fælles traditioner i SISI har vist sig at være vigtige på mange måder. For hver koloni opstår nye traditioner, eller de gamle cementeres. Børnene elsker dem, og medarbejderne bruger dem i det pædagogiske arbejde.

Traditionerne i SISI har flere formål. De er 'social træningsbane'; det vil sige at børnene via eksempler får indblik i gode vaner og normer. De er tryghedsskabende og fællesskabsskabende; der er så vidt vides ingen børn, der føler sig udenfor i SISI. Desuden kan de ofte give de samme ting, som de målrettede pædagogiske øvelser - til dialog og refleksion sammen med børnene, og til at observere og undersøge børnenes universer.

Det, der logges om det enkelte barn, kan derfor ligeså godt være observationer fra fx en samtale mellem et barn og en frivillig aspirant over en opvask, en reaktion fra nogle af børnene under højtlesning lørdag aften, eller temaer fra en konflikt mellem to børn, der hjælpes med at lave mad.

Logsystemet betyder, at hændelser drøftes af medarbejderne og inddrages i vurderinger af de enkelte børn og i tilrettelæggelsen af arbejdet i gruppen. Det huskes, fordi det skrives ned.

Logsystem – fælles dokumentation og samarbejde

Logsystemet strukturerer samarbejdet mellem medarbejdere om indsatsen, både i forhold til planlægning af kolonier og aktiviteter og i forhold til det enkelte barn. Den løbende dokumentation sikrer videndeling og udvikling af projektet. Både småt og stort huskes og følges op på – også selvom der fx er skift i personale. Desuden er loggen et redskab til samarbejde med kommune og andre instanser.

Logbog for kolonier, aktiviteter og pædagogiske metoder

Der føres log's over hver koloni, hvor det kort beskrives, hvad der er sket, og hvad der er væsentligt at huske. Fx hvilke nye traditioner der er opstået eller hvilken vigtig læring der skal huskes. Desuden noteres hvilket tema, der har været arbejdet med. Hver koloni (eller mindst 4 ud af årets 6 kolonier) har et af de 4 fokuspunkter som tema.

SISI afprøver og udvikler kontinuerligt de metodiske værktøjer, der bruges i arbejdet med børnene. I logbog for kolonierne beskrives det, hvilke værktøjer der har været anvendt, hvordan de fungerede, og hvordan man vurderer effekten i forhold til børnene. De afprøvede øvelser beskrives endeligt i SISI's 'Værktøjskasse'.

Værktøjskasse med pædagogiske metoder

Afprøvede metoder samles i et dokument kaldet 'Værktøjskassen'. Her beskrives øvelserne og hvad de er gode til/hvorfor de bruges. Det skal kunne forklares til børnene.

Til hver øvelse findes en række hjælpespørgsmål, der sikrer, at øvelserne kommer hele vejen rundt om barnet. Hjælpespørgsmålene er struktureret ud fra de fire fokuspunkter. Der inddrages løsningsfokuserede spørgsmål, som alle FGB-medarbejdere er uddannet i at bruge.

Eventuelle relevante erfaringer i forbindelse med øvelserne indføres løbende. En erfaring kan fx være, at en fælles tegneøvelse bør følges op med nogle af børnene i enerum, fordi ikke alt kan deles i en gruppe.

Værktøjskassen bruges til at samle 'best practise'. En tilsvarende værktøjskasse har man netop implementeret i projekt BLiD². BLiD og SISI holder løbende fælles arbejds møder, hvor erfaringer og værktøjer fra de to projekter deles og drøftes. Værktøjskasserne er således rammer for en levende pædagogisk dialog, videndeling og udviklingsrum i FGB, hvor der hele tiden kan blive føjet nyt, og hvor det sikres, at gode ideer skrives ned og huskes.

Logbog for barnet

Når et nyt barn starter i SISI, oprettes en digital logbog. Logsystemet er et arbejdsredskab til at observere barn og udvikling. Heri skrives alle observationer om barnet, fra det starter til det slutter i SISI.

Logning består i en kvalitativ beskrivelse, som medarbejderne når frem til i fællesskab, ud fra det de har hørt og observeret vedrørende barnet. Strukturen for hver logbog udgøres af de fire fokuspunkter, hvorunder der for hvert punkt logges kronologisk og kontinuerligt. Der logges efter hver weekend.

De fire fokuspunkter sikrer, at man kommer systematisk hele vejen rundt om barnet og kan registrere forandringer og udvikling. Herudfra kan vurderes behov for indsats i SISI, eller i samarbejde med kommune eller (pleje)forældre. Desuden kan det vurderes og dokumenteres, hvilke mål der nås for det enkelte barn.

En vigtig sidegevinst ved logsystemet er, at al viden om barnet samles og gøres let tilgængelig for overlevering til nye medarbejdere.

Fælles observation og logning

Logsystemet er et fælles redskab, der kan tilgås af alle medarbejdere i SISI. Der findes tre log-manualer (kolonien, værktøjskassen og barnet/børnene) med faste og enkle overskrifter.

Det er vigtigt, at der hersker en fælles digital systematik med dokumentmapper, overskrifter, datoangivelser mv, så alle kan finde vej i en tydelig struktur. Det vil primært være de pædagogiske medarbejdere, der deltager på kolonierne sammen med børnene, der logger.

Logsystemet er kvalitativt – dvs at det bygger på oplevede eksempler og faglige vurderinger - og involverer begge pædagogiske medarbejdere i SISI. Én medarbejder kan se og høre ting, som den anden ikke ser, derfor er intentionen, at medarbejderne arbejder tæt sammen og afsætter tid til arbejdet med at logge og dokumentere. Optimalt logger medarbejderne derfor i et samarbejde, hvor de byder ind med hvad de hver især har set og hørt og når frem til en fælles refleksion og vurdering af børnenes trivsel og behov.

Da det ikke altid er muligt at nå dette, deles børnegruppen mellem de to pædagogiske medarbejdere. Hver medarbejder har således hovedansvar for at følge halvdelen af børnene

² Indsatsen 'Et Bedre Liv i Danmark' (BLiD) er et tilbud til sårbare grønlandske familier, som bor i Danmark. Det er en helhedsorienteret støttende indsats, hvor hele familien kan få hjælp til at klare de udfordringer, de står overfor - fx kontakt til arbejdsmarkedet, myndigheder og børnenes trivsel. En indsats under BLiD er kolonier for børn.

tæt og at skrive udkast til loggen på disse børn, hvorefter den anden medarbejder læser med, føjer til og medvurderer.

Når der laves øvelser med børnene, er det optimalt, at én medarbejder faciliterer øvelserne, mens den anden observerer og noterer. Det giver den observerende medarbejder mulighed for at se og høre ting, som den faciliterende medarbejder ikke når. Efterfølgende reflekteres, evalueres og logges i samarbejde over de fælles refleksioner. Dette arbejde understøtter tilrettelæggelse af fælles arbejde og indsats.

De frivillige inddrages også efter behov i refleksioner over øvelser eller andre hændelser, fordi de også ofte ser og hører ting i deres omgang med børnene, som medarbejderne ikke bevidner. Særligt frivillig-aspiranterne kan være en ressource her, fordi det opleves, at børnene knytter sig til dem som venner, rollemodeller, og nogle man kan og tør dele sine erfaringer med.

Netværks-samarbejde med kommune, plejeforældre og biologiske forældre

Det skrives i barnets log, når der har været samtaler med institutioner, kommune eller andre instanser. Netværksarbejdet 'rundt om barnet' er både en mulighed for at hente støtte til barnet, men også at formidle vigtig viden om barnet, som måske kun ses og høres i SISI, til relevante instanser.

SISI tilbyder sig efter behov som (børnenes) bro til kommunen, til plejeforældre og evt også til biologiske forældre.

- I forhold til kommunen tilbydes et samarbejde, hvor SISI's viden om det særligt grønlandske kan inddrages i helhedsindsatsen omkring barnet. Evt kan SISI også bidrage med viden om det enkelte barn, som måske ikke erhverves andre steder. I SISI opleves det fx, at man får øje på nogle ressourcer, som måske er overset i andre dele af systemet omkring barnet, og som kan være støttende og motiverende i en indsats.
- I forhold til plejeforældre er det planen, at SISI vil tilbyde netværksmøder med supervision og viden om grønlandske kulturelle forhold, om dét at være barn i Grønland, og om hvordan det kan opleves at være grønlandsk barn i Danmark mv.
- I forhold til de biologiske forældre er det en mulighed, at SISI kan invitere dem med ved forskellige lejligheder. Dette er et ønske hos børnene, men dilemmafyldt, fordi ikke alle børnenes forældre vil kunne nås. Det er et dilemma, der fortsat arbejdes med.

Del 2: SISI'S EFFEKTER

Hvad kan og gør projektet for børnene?

Hvordan virker de så; alle de gode intentioner? Det lader jeg så vidt muligt de implicerede svare på. Denne del samler alle de observationer og interviews, der er blevet foretaget undervejs i evalueringsperioden. Gennem samtalerne er der blevet tegnet et bredt og nuanceret billede af, hvad projektet kan og hvad det betyder for børnene. Viden om, hvad der opleves som særlig godt og støttende – eller hvad der ikke gør -, er vigtig for det videre pædagogiske arbejde i projektet. Og viden om, hvilken betydning det har for børnene at deltage, kan være vigtig i forhold til at se muligheder for øvrige anbragte børn og for projektets fremtid.

Evalueringen har tilstræbt at få alle vinkler og stemmer med. Jeg starter med de observationer, jeg har gjort undervejs, hvor jeg har forsøgt at se projektet i børnehøjde, efterfulgt af børnenes egne korte citater om, hvad de synes om SISI. Herefter følger interviews med de unge frivilligaspiranter og med de frivillige voksne. Så kommer plejeforældrene på banen. Herefter de to medarbejderes samlede refleksioner over det, de ser projektet gøre – struktureret ud fra de nye fokuspunkter. Viften sluttet med perspektiveringer fra et par socialrådgivere i Aalborg Kommunes Familieafdeling.

Børns og aspiranters navne er skiftet ud med pseudonymer.

Blikket udefra: Deltager-observationer fra en koloni

Som deltagerobservatør på kolonier har jeg grundlæggende oplevet en stemning af glæde, tryghed, ustresset ro og samhørighed, også på tværs af grupper. Det følgende er nogle af de notater, jeg gør på en koloni.

Fredag eftermiddag er medarbejdere og frivillige klar til at tage imod børnene, efterhånden som de ankommer. De fleste børn bliver afleveret af deres plejeforældre, resten hentes af den ene medarbejder. Gensynsglæde og kram på gårdspladsen. Efter ankomst holdes fællesmøde. Her fortælles om hvad der skal ske på kolonien, og der planlægges madhold mv. "Hvem vil gerne være på morgenmadsholdet i morgen tidlig?", spørger medarbejderen. Mange hænder ryger i vejret. "Det er så hyggeligt at være med til at lave mad," hvisker en pige til mig.

Jeg må indrømme, at jeg har en forventning om, at færre møder op til madlavningen end alle dem, der så ivrige har meldt sig. Men til min overraskelse møder alle op til det, de har aftalt at hjælpe med. Alle gider det hele, og gerne også sammen med dem, de mindst kender.

Lørdag morgen er flere børn tidligere oppe end de voksne. De glæder sig til dagen, siger de, og de synes det er hyggeligt at være oppe, også selvom de ikke er på morgenmadsholdet. To drenge spiller kort, en pige sidder og arbejder på "en fader-vor-tegning". Den ene medarbejder kommer ind og sætter sig og spørger til tegningen, inden han går i gang med morgenmaden.

Ved hvert måltid sætter børnene sig forskelligt, som regel dog drenge sammen og piger sammen. Måltiderne starter med et lille ritual og en snak om gode regler for, hvordan maden deles ud, hvem der starter og så videre. Børnene går op i, hvilken mad der serveres og kommer med forslag til nye retter, de ønsker sig. Alle hjælper med at bære ud efter maden.

I dagsprogrammet er der indlagt øvelser. Der gives tid til, at alle kommer på plads og i gang. Der er også plads til, at man kan være længe om at formulere sig. Vi laver en tegneøvelse, hvor vi bruger hele gulvet. Alle de frivillige og voksne er også med. Der er gøren-sig-umage og grin. Det er sjovt at se, hvad de andre tegner. Og at nogle af børnene er bedre til at tegne end de voksne. Nogle tegner næsten ingenting, eller kun en lille bitte ting, men så taler vi om dét, der ser så småt ud men måske ikke er det.

Der er også aktiviteter, som på forskellig vis inddrager, udfordrer og motiverer. Vi er så meget udenfor som muligt. Vi leger Stratego i klitterne. Alle er med og hjælper hinanden. Vi bader i havet; børnene kan ikke få nok af det. Om aftenen er der bål og den ene medarbejder griller sæl og moskuskød. Inden aftensmaden er der en overraskelse, som vækker stor glæde: Medarbejderen har købt klipfisk i Det Grønlandske Hus og børnene får hver et stykke, som de går og tygger på og får til at vare så længe, de kan.

De tre unge frivilligaspiranter har hele tiden en lille flok børn omkring sig. Salik er den, der altid gider gå med i vandet og har våddragt på, så han kan være yderste grænse mod havet. Peter fjoller, spiller guitar og synger grønlandske sange. Ivaana går med pigerne i hånden og plukker havtorn. De tre aspiranter er vist øverst i hele SISI-hierarkiet; de trøster og krammer og snakker og leger. Medarbejderne lader dem gå forrest og vise vejene i SISI.

Første gang, vi skal ud, viser det sig, at Peter kun har fået sine fine sko med. Han spørger Salik, om han har et ekstra par med. "Tag bare dem her," siger Salik og tager sine sko af, og går på bare fødder resten af weekenden. Nogle af de andre børn vil også have bare fødder ligesom Salik.

Imellem de planlagte aktiviteter er der plads til ro. Børnene 'mingler' på kryds og tværs. Nogle drenge sidder med tablets, et par piger kigger med. Nogle spiller Ludo, en af de store piger sidder med sin musik i ørerne og kigger på de andre. Tre piger leger sovepose-orme. To laver 'et teaterstykke om Grønland' og er ved at dø af grin. To laver 'en sisi' i køjesengen af håndklæder og lagener.

Indimellem opstår der spontane lege. Helst udenfor. Stikbold i gården. Alle inddrages, på kryds og tværs af alder. De store passer på de små. Der er ingen, der ikke gider være med. Børnene fortæller mig, at det er sådan, det er i Grønland. Man går ikke så meget op i alder og køn, som i en dansk skolegård. Og man tager også dem med, man ikke kender så godt. "Vi elsker SISI, fordi her kan man lege ligesom i Grønland", siger børnene. "Man behøver ikke diskutere så meget, hvad man skal, man ved det bare."

I løbet af dagene er der mange, der sidder tæt; mange kram, og meget nærvær. Især ser jeg tæt nærvær mellem de søskende, der ikke bor sammen til hverdag.

Lørdag aften er der 'historietimen'. SISI er en hule bygget omkring små traditioner, som børnene tydeligt holder af. En af medarbejderne læser op fra en roman, de er i gang med; den er lidt for svær for de mindste, men alle slapper af og er stille, mens der læses. Bagefter introducerer hun en bog, hun har lånt på biblioteket; den hedder 'Knuste ruder' og er en digtsamling skrevet af anbragte børn. Hun læser to små digte op; det ene er et brev fra en pige til hendes mor. Bagefter lægger medarbejderen bogen på bordet og siger, at man kan kigge i den, hvis man vil. I løbet af aftenen bladres der flittigt. Særligt tre af pigerne er nysgerrige og tydeligt berørt af digtene - og dét at vide, at andre har det ligesom dem. Den følgende dag arbejder de tre piger med at skrive breve til deres mødre, og fletter digtet ind i brevene. De viser dem til os voksne og til hinanden. Medarbejderen taler med pigerne, der bliver grædt og åbnet op. Peter er med, han har selv været anbragt og kender følelserne.

Den sidste dag før morgenmaden siger en stille dreng til en af aspiranterne: "Du skal også komme med næste gang!". Han tager sin telefon op og vil gerne have hjælp til at plotte ind i

kalenderen, hvornår næste gang er. En af medarbejderne kommer hen og spørger drengen, hvad han har lyst til at lave næste gang. "Det samme som denne gang", svarer han.

De andre børn, der har hørt det, nikker. Med ønsket om mere af det samme understreger børnene, at SISI's mål nås. Med kontinuitet, stabilitet, traditioner, ro, nærvær og samvær omkring det grønlandske er SISI et sted, der er godt at være og som skaber en tryk ramme om arbejde med social træning, resiliens og stolthed ved det grønlandske.

Børnenes perspektiver

Børnenes fortællinger om SISI læses mest af den måde, de er sammen på i projektet og den måde, de går til alle aktiviteter på med trykthed, glæde og nysgerrighed. En runde med spørgsmålet: "Hvad vil du fortælle om SISI...?" byder på følgende:

"Jeg elsker det og det er rigtig sjovt."

"Det er sjovt at kan man komme ned og bade."

"Det er dejligt hyggeligt at være med, jeg glæder mig allerede til næste gang."

"Det er sjovt og hyggeligt at lære andre at kende."

"Det er et tryk og dejligt sted."

"Det er et sted hvor man kan være sig selv."

"Det er et sted hvor man kan være den man er."

"Vi gør det hyggeligt for hinanden."

"Det er perfekt."

Når børnene bliver spurgt om, hvad de ønsker fremefter, siger de blandt andet: Flere kolonier, sommerlejr i to uger!, julelejr et helt år!, tur til Fåborg Sommerland, rejse til Grønland, Action House, bowling, svømmehal og vandland, naturstratego, legeland og boom city, restaurant, gamer-aften, sove ude, vinterbade, natløb, fisketur, lang gåtur ved stranden, grønlandsk mad, fred og ro. "Eller faktisk dét vi plejer."

Frivilligaspiranternes perspektiver

Frivilligaspiranterne er ved at være færdiguddannede i SIAMMARTOQ, FGB's forløb for unge grønlændere, der ønsker at være frivillige i FGB's børneprojekter. I SISI er de naturlige centrum og rollemodeller for børnene. De er roligt nærværende og bevidste om deres roller. "Vi viser børnene, at vi alle sammen skal gøre det hyggeligt for hinanden. At vi alle sammen gerne vil hinanden", siger en af dem. "De kan se, at vi krammer og er venner, og vi kan se, de efterligner os. "De tre aspiranter, jeg taler med, har selv baggrunde, der på forskellig vis ligner børnenes.

IVAANA er 22 år. Hendes far døde, da hun var 7, og hendes mor har altid røget hash. "Der var nok lidt omsorgssvigt," smiler hun. Hun har gået i FGB's projekt BLiD (Et Bedre Liv i Danmark) sammen med sin mor gennem hele hendes barndom, og hun mener, at det har været med til at gøre hende til det hele menneske, hun er i dag. "Jeg voksede som person. Jeg fik redskaber til at være sammen med andre mennesker. Skidegode oplevelser, dem glemmer jeg ikke. Ting som min mor ikke havde ressourcer til at give mig. SISI er lidt det samme som BLiD, bare meget mere tæt sammenhold. Børnene er tryk ved hinanden, leger sammen. Det er både struktureret og meget frit. Jeg tror det udvikler børnene og modner dem."

"Det er også sjovt at være sammen med de danske frivillige. Man lærer noget om danskernes normer. Fx snakker vi meget om det med tid. I starten da jeg kom fra Grønland,

var jeg meget dårlig til at komme til tiden. I Grønland kommer man bare. I BLiD lærte jeg dét med tider, faste rammer, det var vildt godt. At man vidste at klokken seks spiste man, man vidste det bare! Her i SISI får man også pligter og hjælper hinanden med at lave mad. Jeg var vant til at få det hele serveret som barn, i Grønland har vi en meget laissez-faire opdragelse. Men det er godt at hjælpe, man vokser som person. Her lærer man at tage ansvar, selv for andre. I Grønland er man meget overladt til sig selv. Vi – aspiranterne – er et grønlandsk forbillede. Dét har jeg aldrig haft. Det er jeg stolt af at være.”

”Det er vigtigt at lære tingene i et godt tempo. Når man kommer hertil, er man meget enspænder. Her kan man komme trygt til tingene, og lære dem i et tempo man kan følge med i. Det er jo ikke svært her.” Ivaana er ny i SISI, men føler sig hjemme allerede. ”Her betror børnene sig til os selvom de ikke kender os, fordi vi er én stor venneflokk.”

”Det er fordi vi er grønlændere”, smiler hun. ”Kaffemik fx – man bliver inviteret til en ukendts hjem, og man bliver taget imod med et kæmpekram. Et gammelt ordsprog hedder: Hvis du bliver gode venner med en grønlænder, har du en ven for livet.”

PETER er 20 år. Han har selv været anbragt og ved, hvad det betyder. Han har også været med i BLiD og ved, hvad et godt grønlandsk fællesskab betyder. ”Alle de gode venner, alle de gode minder. Det vil jeg gerne være med til at give børnene her. Jeg havde svært ved at få gode venner som barn; var den eneste grønlænder på min skole. Det var megafedt at møde nogen med samme sprog, værdier, hudfarve. Man føler sig udenfor som grønlænder i sin klasse; de andre skuler lidt til én. Her i SISI er vi alle sammen ens, vi har nogenlunde de samme problemer og vi kan løse dem sammen.”

”Netværket i SISI betyder at børnene altid vil have nogen at snakke med, kunne forstå hinandens problemer, få redskaber til hvordan man kommer videre. At komme fra en anden kultur og komme hertil og skulle blive anbragt, og skulle opdrages på en helt ny måde, det er altså virkelig hårdt. Mine plejeforældre gjorde skade på mig ved at være utålmodige; alt jeg gjorde var forkert eller kun nogenlunde rigtigt. De tog mine normer og værdier væk, jeg blev danskificeret.”

”Det er så fedt at få lov at være voksen her! Vi har muligheden for at give det videre, som vi fik i BLiD, og det er godt, at anbragte kan være sammen. Noget af det, jeg snakker med børnene om, er savnet efter deres biologiske forældre. Det kender jeg jo selv. Det er svært at snakke med sine plejeforældre om dét. Når man er uden sine plejeforældre, kan man få mere frem.”

”Børnene betror sig hurtigt til os. Vi får en uddannelse (SIAMMARTOQ), hvor vi lærer om børns udvikling, kropssprog, konflikthåndtering, hvordan man taler med børn osv. Jeg ved godt, hvordan man trøster børnene, jeg har oplevet selv hvad jeg havde brug for. De skal selv komme, og de skal have lov til at græde. Bagefter har vi uddannelsen til at dele, hvad der er sket, vi bliver evalueret og vi taler om, hvad vi skal gøre næste gang. Torben og Naja (de to pædagogiske medarbejdere, red.) holder øje med, om vi gør det rigtigt.”

”Det, vi har fået, er det, vi gerne vil give tilbage. Og det her er et helt vildt fedt projekt. At være grønlænder er nogle gange lidt nederen. Her kan vi føle os hjemme. Det bliver en meget tæt kontakt mellem alle. Meget velkomment og familieagtigt.”

”Her får jeg også lov at være barn igen. Jeg elsker at kunne deltage i at gøre et barns liv lidt bedre. Bare tanken om det gør mig meget glad.”

Salik er 23 år. Han sidder og nikker, mens de to andre taler. Han har været ven med Peter siden de var små, hvor de mødtes i BLiD. "I dag har vi kontakt til alle de børn der har været været med i BLiD, og vi ved hvad der er foregået i deres liv," fortæller han.

Salik havde ingen venner da han var lille, han var meget indelukket. "I løbet af de tre år, jeg var i BLiD, blev det nemmere at få venner. Ikke kun grønlandere. Her – både i BLiD og SISI – vender man sig til at socialisere, man får tro på sig selv, det er en ventil og en hjælp til at komme ud i samfundet, man hjælper hinanden. Vi hjælper hinanden."

Salik og Peter har næsten kun danske venner nu, og savner 'det grønlandske'. Det får de ved at være sammen med børnene i SISI. "Her er vi alle sammen hinandens venner. Og hinandens lærere," slutter de.

De frivilliges perspektiver

De to frivillige er med som hjælp til det praktiske, men de indgår i aktiviteterne, når de har tid – som fx når der spilles Stratego i klitterne eller quizzes om aftenen. Under madlavningen får de nogle gode snakke med børnene. De har begge været med fra start. De fortæller samstemmigt, at de for hver koloni ser projektet folde sig mere ud og at de er berørte og imponerede. De har begge været frivillige andre steder og har også erfaringer fra Grønland.

De siger blandt andet: "SISI er en fælles platform, en hule med ligesindede, det er meget smukt. Vi laver en fælles platform for børnene og vi kommer til at holde af hinanden. Det lykkes at de bliver trygge ved os."

"Torben og Naja er rolige og strukturerede, men ikke pædagogisk firkantede. Det tjener projektet godt. Der er ingen der hænger fast i hvad vi aftalte, hvis situationen er en anden. De arbejder på en rolig måde med tillid, åbenhed; med børnenes historier og med det grønlandske. Det de har fat i kommer stille og roligt op til overfladen. Vi kan se, at børnene bliver roligere og roligere fra gang til gang."

"Aspiranterne er 'stangspidse' rollemodeller. Mange grønlandske forældre regner ikke med, at deres børn tager en uddannelse. Aspiranterne kommer med en ny kultur og en stærk motivation og tro på, at man også kan noget som grønlander."

"Som frivillig med erfaringer fra Grønland kan man være med til at bygge bro fra Grønland til Danmark. I Grønland vil de hellere have en grønlander, men her er jeg velkommen. Børnene trænger til at mødes med både grønlandere og danskere, der vil dem. Det gør sådan et projekt her. Der er en vilje til miks, hvor man ikke ender i to lejre, som når man er i Grønland."

"Som frivillig får man lov at give noget af dét tilbage, vi som nation og folk skylder grønlanderne. Børnene er ringe i vandet fra efterkrigspakken, men opfattelsen af dem som ofre skal ud."

"Det er givende at projektet evalueres udefra; det er givende som nu at skulle formulere og blive klar på, hvad man kan og gør. Det gør en lidt 'høj' at få lov at reflektere over, hvad projektet kan og hvad vi bidrager med."

"Det er rigtig godt at der ikke er flere spørgeskemaer, der skal udfyldes, men at man tror lidt mere på de voksnes vurderinger af børnene. Man kan ikke måle med spørgeskemaer, hvad børnene oplever her."

"Det vil være godt med noget mere tråd til plejeforældrene. At man styrker og støtter relationerne, med den viden man har her. Og at der er tråd mellem det der sker her, og det der sker i familierne."

Plejeforældrenes perspektiver

En søndag i forsommeren 2017 inviterede vi plejeforældrene til et fokusgruppemøde om SISI i forbindelse med, at de alligevel skulle hente deres plejebørn på kolonien i Løkken. Målet var at drøfte dels plejeforældrenes oplevelser af SISI som tilbud, og dels om de havde andre behov og ønsker til SISI fremover.

Plejeforældrenes fortællinger om det, de oplever SISI betyder for deres plejebørn:

Alle plejeforældrene er enige om, at SISI er en fantastisk mulighed for deres plejebørn, og at børnene får noget her, som de ikke kan få andre steder.

Kulturbro Grønland – Danmark

Plejeforældrene oplever, at tilknytningen til Grønland betyder meget for børnene – ligesom det betyder meget at være sammen med andre, der har samme baggrund. "At spise sælkød sammen med nogen, der elsker det ligeså meget som en selv!," smiler en plejefar, der har set sin plejesøn stråle, når han fortæller om det.

Plejeforældrene vil gerne støtte børnene i at holde fast i børnenes grønlandske kultur. I hverdagen er det svært eller umuligt. For nogle af børnene kan det grønlandske være pinligt eller noget, de ønsker at holde væk fra sig. Fx vil Nanoq ikke have anorak på i skole, og Hulda vil ikke tale grønlandsk med sin mor. Hulda synes at det at være eller tale grønlandsk er pinligt, også i forhold til venner og skole. "For Hulda er det enormt vigtigt at være ligesom de andre, hun går i klasse med. Men i SISI nyder hun at der er fokus på det grønlandske. SISI giver et frirum til at være fra Grønland, tænker vi."

Plejeforældrene oplever, at det gør noget for børnenes sprog at være i SISI. "De får nogle perspektiver på hhv dansk og modersmål, som de ikke får andre steder. Inuk har kun været i Danmark i få år og har rodet med sprog og forskellene på grønlandsk og dansk. Gennem SISI har han fået mere styr på dansk og på sprogforskellene; han har fået mere fokus til at lære, reflektere og forstå."

"SISI er ikke segregation, det er snarere med til, at børnene ikke bliver mere anderledes end de er, fordi de har frirummet til at være grønlandske her. De marginaliserer sig ikke på grund af det her; de har en oplevelse af at være sammen med ligesindede, at få lov at opleve den grønlandske kultur, som jo slet ikke er repræsenteret hjemme hos os. *Alle* andre timer i deres liv er de integrerede i det danske, så SISI er et vigtigt åndehul."

"Den bog, børnene fik til jul, var rigtig god. Inuk tager den frem, når der kommer venner på besøg." "Der var en masse billeder fra SISI, den var i skoletasken de første måneder. Pavia viste den til alle, der gad se den. Han sagde at der var nogle der blev helt misundelige og spurgte om de måtte komme med i SISI. Han fortæller så levende, når der er noget der optager ham."

Sisi - en vigtig hule i børnenes liv

Plejeforældrene oplever, at børnene vælger SISI "frem for alt andet", selvom de har andre tilbud i de weekender, der er kolonier. De hører om sammenholdet og de mange oplevelser med de andre børn, og de oplever, at der sker gode ting med deres børns trivsel. Et plejeforældrepar fortæller, at deres plejesøn har været meget forvirret og rodet, men har fået mere ro gennem SISI. "Det betyder meget at de voksne har en ro, han kan gå til dem hvis der er noget, han virker utroligt glad for dem, og nævner dem når han fortæller."

Flere plejeforældre har svært ved at få ord ud af børnene i hverdagen. Men efter en SISI-weekend har mange af dem flere ord. "Vores plejebørn er nogle stille børn. Men på vejen hjem

fra SISI er Aja god til at fortælle. I skolen fortæller og fortæller hun, så de må bede hende stoppe. Inuk fortæller også om SISI i skolen. Når han skal fortælle, hvad der gør ham ked af det, fortæller han om sin mor, når han skal fortælle, hvad der gør ham glad, siger han SISI. Sisi har fået dem til at snakke mere. De er jo normalt sådan nogle der er stille i forsamlinger, men lige nøjagtig om dét her taler de, og det får de andre til at sidde og måbe. De får også noget status; jeg er noget!”

Børnene glæder sig til at være sammen med hinanden og ifølge plejeforældrene betyder det meget for deres identitet, hvad der sker i SISI og hvem de spejler sig i. ”Inuk ser op til nogle af de store, han elsker fx Kristian og Peter.”

De børn, der har søskende andre steder, glæder sig til at være sammen med dem på weekendkolonierne. ”Kristian ser sine søskende fire timer hver anden lørdag hos deres oldefar.” ”Ivik ser Dagmar en time hver fjortende dag. Hun kom susende og de gav hinanden et stort knus, han savner hende.”

Plejeforældrenes ønsker:

Viden og sparring om Grønland og det grønlandske

For at kunne støtte børnene bedst, vil plejeforældrene gerne have del i den ekspertviden, som SISI og FGB har om grønlandsk kultur og om dét at være grønlænder i Danmark – og dét at være anbragt grønlandsk barn i en dansk familie og et dansk samfund.

Plejeforældrene savner fx viden om, hvordan det grønlandske influerer på børnene, og hvad der kan være hjælpsomt at vide, når man skal tale med børnene, lave regler og rammer, løse konflikter osv. Desuden vil de gerne blive klogere på, hvad der kan være i spil, når man skal samarbejde med børnenes familier. Hvordan forstår og håndterer man fx, at det kan være svært at lave aftaler og samarbejde? ”Jeg har fx svært ved at acceptere, at de ikke kan holde aftaler, både børnene og deres familier. Hvordan skal man tackle det? Eller når Hulda reagerer på en bestemt indadvendt måde - er det så hendes kultur eller hendes personlighed?”

Plejeforældrene oplever, at den form for viden eller supervision er svær at få i det almindelige system. ”Med få undtagelser har socialrådgivere, supervisorer, lærere mv ikke nogen viden om Grønland.” Plejeforældrene mener, det kunne være af værdi at give viden til relevante faggrupper, så kulturbroen/kulturdilemmaerne blev et mere integreret aspekt i anbringelsen.

De selv vil også gerne tage imod, hvis SISI tilbyder noget ’kursusagtigt’ med viden om deres plejebørns kulturelle baggrund. De vil dog også gerne have supervision på konkrete dilemmaer i hverdagen, så det kommer til at handle om hverdagspraksis, mere end konkret viden. Det aftales, at SISI arbejder med tilbud om dét.

Derudover synes de, det giver meget at sparre med de andre plejeforældre, sådan som vi sidder og gør det ved fokusgruppemødet i forbindelse med evalueringen. Det er givtigt at høre hvad de andre plejeforældre oplever, og hvem der har nogle gode tips. Især de nye synes plejeforældre synes det er rart at mødes og dele erfaringer.

Det foreslås, at denne form evt kombineres med afhentning af børnene – måske ikke hver gang, men indimellem. Det kan både bruges som evaluering, plejeforældreinddragelse og evt information fra SISI-medarbejderne, men det kan også bruges til erfaringsdeling og snak om dilemmaer mv.

Børnenes sted

Selvom plejeforældrene gerne vil inddrages, er de enige om at det er vigtigt, at SISI fortsat er børnenes sted. De er generelt glade for SISI's fællesarrangementer, men det skal ikke være 'møder for mødernes skyld'. Nogle af plejeforældrene har også brug for den friweekend de får, mens børnene er på koloni. "Men julearrangementet var godt. Det var fint at smage sæl og bison – men så vil man også godt have en æbleskive bagefter!"

Stabilitet og kontinuitet

Det er vigtigt, at SISI er stabilt. Det skal helst bare fortsætte præcist, som det er, mener plejeforældrene. Og det skal helst være de samme voksne, de samme frivillige, de samme unge, der står hver gang og tager imod. Børnene taler om dem og for nogle er det især et særligt vigtigt følgeskab, de får med de unge aspiranter. "For os plejeforældre er det også godt at der er stabilitet. De rådgivere vi har i kommunen skifter tit, de er ustabile. De er værre end grønlandere!," griner en plejefar.

Medarbejdernes tilgange og perspektiver

De fire fokuspunkter, som er beskrevet i rapportens første del, udgør SISI's forskellige mål. Projektets to pædagogiske medarbejdere oplever, at fokuspunkterne fungerer som en god struktur for projektet. Det følgende er deres fortælling om, hvordan de 'gør' de forskellige målsætninger og hvad de oplever, projektet betyder for børnene.

1) Kulturbro Grønland-Danmark

"Det grønlandske er typisk ikke noget, der har plads i børnenes liv. For de allerfleste er det grønlandske kun noget, de får i SISI; resten af deres liv går med at integrere sig i familier og samfundskultur, der ikke har noget med Grønland at gøre.

I børnenes optik er det både pinligt at være grønlander og anbragt. I SISI er begge dele normalt. De er så trætte af at være anderledes alle steder, og at skjule dele af deres identitet. Det grønlandske betyder utrolig meget for børnene.

Flere af børnene fortæller om mobning pga grønlandsk baggrund. Det deler vi og de – og i høj grad også aspiranterne - med hinanden, og vi giver det nogle modfortællinger. De er vant til, at det at være grønlander er noget, man er flov over. De er ikke vant til, at det kan være en positiv del af deres hverdagsfortælling. Så der er brug for positive modhistorier.

Nogle af de måder, vi gør det grønlandske til noget positivt, er fx:

- Børnene hører det grønlandske sprog, blandt andet fra aspiranterne. Det bliver 'smart'; det at tale grønlandsk bliver naturligt og sejt. Inuk kan ikke grønlandsk men opfinder selv noget, der lyder grønlandsk.
- Der bliver fortalt en masse positive historier om og fra Grønland. En af drengene har fx skudt flere end 50 sæler på jagt sammen med sin far.
- Vi har mad med fra det Grønlandske Hus og taler om de dyr vi spiser. Hvordan lever det, hvad hedder det, osv.
- Vi har haft events som fx en kvinde, der lavede trommedans. Hun fortalte om dansen og trommen og om sin dragt; det blev ophøjet og blev noget særligt for børnene. Hun er eksempel på en grønlander, som formidler stolthed. Børnene følte stolthed over at være en del af det.
- Vi viser film fra Grønland med eksempler på heltefigurer, savn og myter, og bedrifter om nogen der har gjort noget særligt."

En spirende stolthed

"SISI betyder muligheder, hvor børnene før har oplevet det grønlandske som en begrænsning. Man har kun mulighed for at være med i SISI, fordi man er grønlander – så det er pludselig eksklusivt.

Børnene fortæller hinanden historier om den tid, de var på Grønland, om at grønlandsk musik giver dem styrke osv - de udveksler ting, som de ikke siger udenfor SISI. Men de begynder også at fortælle om tingene i skolen og fortæller hinanden, at de andre børn bliver misundelige på SISI og synes det lyder sejt, dét med det grønlandske. En af pigerne havde nogle grønlandske ting med til en udstilling i klassen, og hun oplevede at netop hendes ting var dem, alle gerne ville røre ved og høre om.

Vi vil gerne være med til at hjælpe den fortælling på vej. Fx vil vi gerne arbejde med sælskind og fedtstenstupilakker, så børnene kan få noget med hjem.

Kan vi få stoltheden frem, så børnene kan vise noget andet frem end at grønlanderne drikker, så er vi nået langt. Aspiranterne har en vigtig rolle her, fordi de kan vise at man kan blive voksen grønlander og få et godt liv."

2) SISI

"SISI er en hule, hvor børnene føler fællesskab og tryghed. Et åndehul, hvor de kan give slip på alt det, de står med til hverdag og være sig selv sammen med nogle, der ligner dem selv."

Traditioner og aktiviteter

"Vi har skabt nogle traditioner, der binder SISI sammen og skaber kultur, og som gør at man føler sig som en del af SISI.

Blandt andet er det blevet sådan at vi altid laver gemmeleg fredag aften, dét har alle lyst til. Om lørdagen er der 'Historiestolen', hvor man kan dele historier med hinanden. Den gamle flok viser de nye på plads; 'sådan plejer vi'; man sidder rundt om pejsen og nogle har soveposer med. Vi hører om nogen har nyt at fortælle, nogen der vil dele noget? Det er der; det kan være nogen, der har flyttet plejefamilie, en hund der er død, en der har været i Grønland. Og hvis vi ved, der er sket noget for én, spørger vi om vi må fortælle det.

Vi får flere og flere traditioner, børnene elsker det. Traditioner kan også blive ændret. Fx plejer det at være Naja, der læser op fra 'Historiestolen'. Men en af pigerne havde et ønske om at få lov at læse op, så det fik hun lov til. Vi syntes det var super sejt. Det er et trygt rum, hvor man tør prøve nogen ting af, hvor man tør stille sig op.

Vi har også tit quiz lørdag aften. Det fungerer godt, fordi man kan få en rolle, man er god til, også selvom man ikke er så god til at besvare spørgsmålene. Fx kan man så få rollen som dommer.

Traditionerne skaber tryghed. Man tør og prøver noget, man ikke tør i skolen. Vi opfordrer tit børnene til at sige noget i plenum, hjælper dem med at sætte ord på tanker og meninger.

Vi er ude så meget vi kan og bruger naturen til alt muligt. I Grønland oplever man sig som værende en del af naturen, så det giver mening for børnene at være ude. Vi bader, løber, laver bål, sover ude hvis vi kan. Og mange af de pædagogiske aktiviteter inddrager naturen.

Når der er fødselsdage, fejrer vi det. Vi skriver noget personligt til fødselarerne om hvad de er gode til og hvorfor vi er glade for at have dem med i SISI. Det er også blevet en tradition, at nogle af børnene tegner nogle personlige tegninger til dem, der har fødselsdag.

Vi har også fast tradition for evaluering, hvor børnene skal sætte ord på, hvordan weekenden har været for dem. Det rammer kolonien ind, at vi siger velkommen når de kommer, og 'godt at se jer' – og når vi siger farvel, står vi i rundkreds og siger tak til hinanden

for weekenden. Vi viser, at det er vigtigt at huske det, at det er godt at sende tak og god energi rundt.”

En social træningsbane: samhørighed, medbestemmelse, inddragelse og omsorg

”Vi sætter meget lys på dét at hjælpe hinanden. Vi har fx en masse traditioner omkring madlavning, oprydning; alt det praktiske. Det er børnene virkelig gode til og alle byder ind. Ved maden og i alle mulige andre sammenhænge viser vi, hvordan man skal være i et socialt rum. Her har frivilligaspiranterne en vigtig rolle. Vi viser børnene nogle gode normer og adfærdskorrigerer ved at vise, hvordan man er sammen på en omsorgsfuld måde.

Vi lægger vægt på at skabe samhørighed og inddragelse. Når der kommer en ny i gruppen, snakker vi med børnene om, hvordan det var at starte. Vi udvælger et par stykker, som skal tage sig særligt af den nye, så vidt muligt. For at ryste sammen laver vi aktiviteter og samarbejdsøvelser, hvor børnene fx er sammen i grupper om orienteringsløb.

Her er en utrolig god dynamik i gruppen. Vi italesætter, at det her er noget, vi gør sammen, alle sammen. Vi viser, at det er en demokratisk proces med respekt og meget medbestemmelse, hvis den er positiv. Det tager de til sig og det smitter. Alle vil være med til at lave mad, alle vil med ud og bade, selv morgenløb vil alle være med til.

Vi er imponerede over, hvor godt børnene tager vare på hinanden. De er gode til at være sammen på kryds og tværs. De store har formentlig været meget voksne meget tidligt, så de elsker også at lege børnelege. Og dét der ’det gider jeg ikke’, det hører vi meget sjældent. Vi var fx på fisketur, hvor alle var med til at rense både garn og fisk; de store og de små sammen; det havde skipper aldrig prøvet før! Han roste dem for det. De er vant til kaffemik med blandede grupper, så det er bare noget, de gør. Det er dét, vi trækker på og dyrker her.”

Værdsættende voksne

”Det helt særlige ved SISI er, at her er så mange frivillige, der elsker at være med og også tager medejerskab. Man hører tit anbragte børn sige til voksne: ”Du er her kun, fordi du får penge for det”. Men de her voksne er her frivilligt og kommer igen og igen. Børnene elsker, når de frivillige også er med til det, vi laver. De føler sig værdsat ved at opleve, at så mange voksne vil dem.

De frivillige voksne har selv været på Grønland og er ligeså begejstrede som børnene, når vi fx laver grønlandsk mad. De er her både på grund af børnene, men også på grund af det grønlandske. De bygger bro mellem kulturerne, ligesom alt det andet i SISI, og de gør børnene stolte over at være fra Grønland.”

De frivillige aspiranter

”De frivillige unge grønlændere – aspiranterne -, bygger bro mellem barndom og voksenliv og er tydeligvis rollemodeller for børnene. En af børnene siger, da jeg spørger hvad hun vil være, når hun bliver stor: ”Jeg vil være frivillig ligesom Peter”.

De er også kulturbærere. De er med til at forstærke det gode grønlandske ved at tale grønlandsk og synge grønlandske sange; de hjælper børnene med at genlære deres grønlandske baggrund og føle stolthed ved den.

Børnene elsker aspiranterne. Børnene opfatter dem bare som en del af gruppen og betragter dem som en slags storesøskende. Aspiranterne har en ekstremt vigtig funktion. Det virker meget bedre at *de* viser, at vi ikke taler grimt til hinanden, end at Naja siger det.

De er fantastiske til at gå forrest, og fordi de er med til at planlægge weekenderne, har vi mulighed for at tale med dem om noget, vi særligt gerne vil have fokus på. Fx at de gerne må gå forrest og deltage i tegneøvelser. De tør vise deres sårbarhed, og så tør børnene også.”

3) Trivsel

”Det vigtigste mål er at gå langsomt og roligt frem og skabe tryghed og trivsel i gruppen, og siden arbejde med anbringelseshistorier og andre ting, der kan møde og støtte de enkelte børn.”

Et positivt rum

”En af SISI’s store kvaliteter er, at børnene får en pause fra hverdagen. Det gælder særligt dem, der ikke har det så let i plejefamilierne, og dem, der bor på døgninstitution. SISI er et åndehul, der er børnenes helt eget. Både børn og plejefamilier oplever, at vi ikke er en del af systemet. Vi er fritaget for al den negativitet, der kan være omkring dét.

Til at starte med kan nogle af børnene have sådan en indgroet negativ os-mod-dem-stemning. Det gælder fx særligt en dreng, der bor på døgninstitution, han er vant til at sige meget *nej* i sin hverdag. Her oplever han, at alle siger ja. Det har fået ham til at forandre sig meget, og han bringer slet ikke sin negative side i spil her.

Vi viser nogle sunde måder at være sammen på. Nogle af dem har jo nogle trælse venskaber hvor man selv skal være træls for at være en del. Her behøver man ikke opføre sig dumt for at være en del. Det er god læring.

Det er en øvelse i at sige ja og at deltage. En af drengene sagde nej til alt i starten. Vi arbejdede med det og lærte ham at sige ja. Det er et øvelsesrum hvor man kan ændre adfærd og fortælle sin egen historie om.”

Omsorg, anerkendelse og rummelighed

”Her mødes vi som ligesindede. Vi støtter op om den omsorg børnene viser hinanden, de lytter og forstår hinanden. Det er nok det allervigtigste i SISI.

På sidste koloni sad en af pigerne på sofaen og græd, og så kom en af drengene hen og holdt om hende og trøstede hende. Det er ikke kun os voksne længere, der trøster; vi har skabt en kultur omkring det som vi anerkender og gerne vil frembringe, og det kan vi se fungerer nu.

Vi var også på et aftenløb, hvor børnene var delt op i grupper, små og store sammen. En af drengene havde det svært, men han blev støttet og fik en masse ros. Han klarede en øvelse med nogle pinde, som han havde svært ved, de andre i gruppen gav ham gode råd undervejs og da det lykkedes klappede de og løftede ham op. Han blev så stolt.

Børnene roser meget hinanden, det opdigner vi dem til. På sidste koloni så vi også fire drenge, der trænede saltoer ude i klitterne. De tre af dem kunne ikke, men de lærte det alle tre. De *boostede* hinanden og sagde ”du kan meget mere end du tror”, - og så kunne de dét.

Selv en af dem, der ellers tit oplever, at han ’ikke kan noget’ - han er meget udfordret af adhd -, han lærte at lave saltoer. I SISI kan børnene være meget fysiske. Drengene fik lov til dét i stedet for at lave masker sammen med de andre. Det var ikke planlagt, det opstod, og vi gav plads til det fordi vi kunne se, at det kunne noget for de drenge.

Selvom vi har strukturerede rammesatte aktiviteter, giver vi plads til spontant opståede aktiviteter og fri leg, så sådan noget som det ovenstående kan ske.

Der er en planlagt struktur for weekenden, men også plads til justeringer. Strukturen skaber ro og genkendelighed hos børnene; fleksibiliteten skaber tryghed og plads til alle. Vi

prioriterer det uforudsete. Hvis vi fx skal til at gå i gang med en aktivitet, og der er en der græder, så tager vi tid til dét. Planerne er kun så faste, at vi kan have ro og nærhed i dem.”

Træning i at åbne og dele

”Vi skaber en kultur, hvor børnene lærer at dele deres historier og at se det som en måde, man kan hjælpe sig selv og hinanden på. Det profiterer alle af, både dem der deler og dem der lytter.

SISI er en træningsbane at tale om det der er svært. Vi skaber rum for at kunne dele svære ting. Det er meget vigtigt. De øvelser vi laver sætter refleksioner i gang. Men også de samtaler, vi har tilfældigt, har stor betydning. Fx når man går en tur langs stranden og får at vide, at en af pigernes mor glemte hendes fødselsdag. Det fyldte meget, og hun havde ikke fortalt det til nogen. Vi er altid obs på om nogen hænger med hovedet; taler med dem og hører om der er noget galt.

Nogle af dem er virkelig blevet gode til at dele. Et eksempel en af pigerne, der er flyttet tilbage til hendes mor og selv har taget initiativ til at snakke om anbringelsen. Det er helt klart, at det har hun lært i SISI. Det var svært for moren, som havde brug for hjælp fra kommunen til at snakke om det. Pigen har lært, at hvis man taler om tingene, får man luft for noget der går og trykker – få det ventileret og give slip for en stund.

Vi gør meget ud af, at man værner om hinanden. Vi viser det blandt andet ved, at vi altid er der og altid gider, også selvom det måske er klokken tre om natten, der er brug for os.

Vi har fokus på selvværd, at man føler sig værdifuld i en gruppe. Derfor får de fx en personlig bog om hvad vi ser de er gode til og hvad vi holder af dem for. Så kan de også tage den frem, når de ikke er i SISI.

Vi ser, at mange af børnene er indelukkede, når de starter, men bliver mere og mere talende og fysisk udadvendte efterhånden. Vi hører også udefra, at børnene viser tegn på øget trivsel. Fx fortæller en af drengenes skolelærer, at han er tydeligt gladere og mere udadvendt i ugen op til koloni, og ugen efter han har været det. Han har det svært derhjemme og har været meget indelukket, så det er dejligt at opleve, at han i SISI kan give nogle gode kram nu. Han er også begyndt at tale grønlandsk, og blevet bedre til at passe sin skole og klub.”

Arbejdet med børnenes historier

”SISI er et *helle* for børnene, men det er samtidig et sted, hvor der arbejdes pædagogisk med deres historier, med resiliens og med forandring. Den første tid er gået med at skabe samhørighed, så børnene føler sig som en gruppe - blandt andet via enkle øvelser og sjove lege. Men efterhånden som vi kender børnene, tager vi også hul på de tunge emner. Vi er i den face nu, hvor der er tillid og fortrolighed i gruppen, og vi er imponeret over, hvor godt de tager vare på hinanden.”

Et eksempel er fra den weekend, hvor den ene af medarbejderne læste op fra bogen ’Knuste Ruder’; digte og breve skrevet af anbragte børn. Der blev læst op fra bogen lørdag aften, og dagen efter er flere af især pigerne meget berørte. De skriver breve til deres forældre og taler med de voksne, men de trøster også hinanden. En af pigerne siger til mig: ”Det er dejligt at tænke på, at der også er andre der er i en plejefamilie. Også så de har skrevet det så man se, hvad de føler.” Børnene tager hul på deres fortællinger, både hver for sig og sammen, og træner i at se, hvad de føler.

Det har været vigtigt at tage tiden til at nærme sig dét arbejde, fortæller medarbejderen. ”Tidligere var der grin, når nogen åbnede op, og så lukkede de i. Dét har vi arbejdet med, og det mærkes. Vi har grebet fat i den adfærd lige med det samme; at vise hvad der sker, når man

griner ad andre. Desuden er alle børnene jo i samme båd – dét de er vant til er pinligt, når de er sammen med andre, er normalt her. Her er alle anbragte og fra Grønland.”

Fremtidsvisioner

”En del af det at arbejde med anbringelse er at tale om, hvad man vil og kan med sit liv. Vi har hidtil ikke haft specifikt fokus på at snakke om uddannelse og job. Men det vil vi gerne give rum til hen ad vejen. Vi kunne tænke os at afslutte det nuværende forløb med et fremtidsværksted, og inddrage aspiranterne som sparringspartnere og rollemodeller.

Vi arbejder også med ideen om at give noget til de ældre børn – fx at tilbyde dem en dag/weekend med de større børn fra BLiD med et fælles forum, hvor man arbejder med sine ønsker, forventninger og muligheder.”

4) Anbringelse

Som nævnt opfatter både børn og plejeforældre, at SISI ikke er en del af systemet. Og sådan skal det også være. ”SISI skal især være børnenes *helle*, så vi er påpasselige med ikke at involvere hverken plejeforældre eller system mere end højest nødvendigt. Det er en hårfin balance. Hvis børnene opfatter os som fortrolige, er det ikke sikkert at vi også kan være det med plejeforældrene.

Vi skaber et rum som ikke er en del af barnets anbringelseshistorie, men et sted hvor man kan snakke om det: Her er ingen forældre, lærere, rådgivere - men kun mennesker der lytter, og som forstår hvad man snakker om.”

Fælles og forskellige fortællinger

”Vi arbejder på forskellige måder med temaet anbringelse. Vi har fx set filmen ’Rosa’. Efter filmen sagde en af pigerne: ”Jeg vidste ikke der var så mange andre børn der har det ligesom os.” Børnene får en følelse af ikke at være alene om at savne sin biologiske far eller mor.

Aspiranterne har også stor betydning her. Peter har fx selv prøvet at være anbragt - han er i den forbindelse en meget kyndig ’voksen’. Børnene fortæller ham om hvordan de har det, og han siger han kender det – men at de også kan se, hvor godt han har det i dag.

Nogle af børnene har kun dårligt at sige om det at være anbragt. Men andre synes det er godt, fx er en af de store piger utrolig glad for det. Hun har fået fred for alt det der var svært ved at bo sammen med sin mor, og har fået lov til at være teenager. De historier er også vigtige. Det er ikke entydigt at det er svært at være anbragt. Det kan give en lettelse.”

Fokus på ressourcer i dialog om barnet

”Vi holder øje med det, der er bekymrende og problematisk, men også med det, der går godt. Det er noget, vi kan tilbyde at bidrage med, fx i en dialog om barnet. Det er et tilbud systemet kan gøre brug af; det behøver ikke at være formaliseret, det kan være når der er brug for det.

Det vi kan tilbyde er blandt andet at fortælle noget om barnet, som vi måske er de eneste der ser. Som fx den gang, en af de pædagogiske medarbejdere var med til et møde i kommunen omkring Malik. Maliks lærer, rådgiver og mor havde kun svære ting at sige om Malik, men medarbejderen kunne bidrage med positive ting, man kunne bygge videre på.

Vi har positive ting om alle børnene, vi kan pege på ressourcer og forandringer. Der er håb for alle. Vi kan se hvor de har styrker, interesser osv.”

Supervision og samarbejde med plejefamilier

"Vi hører også om problemstillinger i familierne, som vi måske kan hjælpe med via den positive viden, vi får om børnene og den viden, vi har om de kulturelle aspekter; hvad der fx kan være særligt grønlandske aspekter, det kan være hjælpsomt at kende til.

Efter at vi har hørt plejeforældrenes evaluering, har vi besluttet at tilbyde et kursus, hvor vi kan dele ud af vores viden om det grønlandske og hvor vi i fællesskab kan arbejde med nogle af de dilemmaer, plejeforældrene oplever.

Derudover vil vi gerne støtte op om det netværksarbejde, der er spirer til blandt plejeforældrene. De oplevede, at det var godt at tale sammen, da de mødtes for at evaluere SISI. Det vil vi gerne tilbyde igen, fx ved at invitere til kaffemik ind imellem, når de henter deres børn.

Vi hører jo fra plejeforældrene, at de har nogle særlige problemstillinger, som de ikke oplever at kunne få hjælp til. Dem lægger de indimellem af her, når de henter børnene. Udover at invitere dem til at dele erfaringer med hinanden, kunne vi måske være en god støtte, hvis vi kunne komme på hjemmebesøg hos dem, der har problemer. Hjælp dem til at se den normale og gode adfærd, som børnene også har."

Søskendepar

"SISI giver søskendepar mulighed for at være sammen. Det var ikke noget, vi havde tænkt over eller formuleret som mål. Men vi kan se, at de søskende der mødes her, er tættere sammen end da vi startede. Den ene, der bor væk fra de andre, er helt utrolig glad og den glæde oplever vi smitter af på hans udvikling i øvrigt."

Biologiske forældre

"Vi har inviteret dem en gang, men der kom kun én. Det er et ønske hos børnene, så det er noget vi fortsat drøfter, men det er ikke så enkelt. Det er sårbart, når alle ikke kommer, og realistisk vil der nok kun fortsat kun komme en eller to. Så foreløbig prioriterer vi først og fremmest, at SISI er barnets rum."

SISI's grænser og udfordringer

SISI bevæger sig støt og roligt sammen med børnene og er i alles øjne en succes. Men der er også bump på vejen. På én koloni fyldte en negativ oplevelse meget. Det kom frem, at tre af de store drenge havde røget hash på kolonien. Medarbejderne drøftede længe, hvad konsekvensen måtte være, og endte med at beslutte, at drengene var nødt til at tage hjem fra kolonien. "Det var et svært dilemma, hvordan vi skulle takle det, for vi vil jo gerne rumme de drenge. Vi kan bare ikke rumme misbrug. Vi er nødt til at have nogle helt snævre grænser for at sikre at kunne bevare dét, som SISI er. Mange af de her børn har negative oplevelser hjemmefra med hash, og det skal de forsåns for i SISI. Så det er en nul-tolerance," forklarer de. De har været bekymrede for, om det ville få drengene til at droppe ud af SISI, men drengene vil gerne fortsat være med og har indgået nye aftaler.

Medarbejderne mener, de har været heldige med den gruppe af børn, der pt er i SISI; at de fungerer så godt i gruppen alle sammen. "Dét vil vi gerne sikre kan fortsætte. Derfor vil det være til fortsat diskussion, hvordan vi rekrutterer og hvilke 'typer' af børn vi kan tage ind. Hvis vi får for mange med for tunge problematikker, kan det rykke den positive helhed, der er i dag. Så det er vi fortsat opmærksomme på. SISI skal være en tryk hule."

SiSI's sidegevinster

SISI er et projekt under Foreningen Grønlandske Børn. Foreningen driver en række andre projekter for udsatte grønlandske børn og unge (og familier, og projekter såvel som ansatte, frivillige og deltagere nyder godt af at kunne viden- og erfaringsdele.

Børnene i SISI får desuden en række konkrete 'sidegevinster' ved at få mulighed for at deltage i nogle af aktiviteterne i de øvrige FGB-projekter. Nogle af de aktiviteter, SISI-børnene får tilbud om at deltage i, er fx modersmålsundervisning, filmprojekt, sportskamp, pige-gruppe og danseworkshop.

En mulighed på sigt vil også være at deltage i uddannelsen for frivillig-aspiranter, SIAMMARTOQ, sådan at SISI's børn en dag selv kan være med til at dele ud af de gode erfaringer, de har fået med sig herfra.

Perspektiver fra Familiegruppen i Aalborg Kommune

Som sidste del af evalueringen interviewes to socialrådgivere fra Familiegruppen, Aalborg Øst, om deres erfaringer med projekt SISI og de fire fokuspunkter.

1) Kulturbro Grønland-Danmark

Gitte arbejder i familiegruppen med anbragte børn, og en af pigerne i hendes gruppe er en pige med grønlandsk baggrund, der går i SISI. Gitte har ikke tidligere haft sager med grønlandske børn og oplever, at der er en hel del, som er særligt, når man arbejder med grønlandske plejebørn. "Børnene har et stort behov for at blive mødt og forstået både som anbragte børn, men også som grønlændere," fortæller Gitte.

"Jeg blev overrasket over, hvor meget det betød for pigen at vide hvor hun kom fra, og hvad det er for et land; naturen, kulturen og så videre. Hun er født og opvokset i Danmark og har kun været på besøg i Grønland. Men det fylder utroligt meget for hende, at det er Grønland, hun kommer fra. Hun har virkelig brug for at kende sine rødder. Det har jeg ikke oplevet på samme måde med danske børn."

"Pigen sagde fx meget ivrigt til mig: *"Er du klar over at jeg har en stor familie på Grønland?"* Hun kender dem ikke, men det betyder meget for hende at vide de er der. Når hun en sjælden gang har kontakt til hendes mor eller hendes søster, snakker de også om Grønland."

"Når hun fortæller om SISI kan jeg høre, at det fylder meget hos hende, hvor meget det betyder at være sammen med andre grønlændere, med ligestillede, og dét at lære noget om sin egen kultur. Det oplever hun ikke andre steder end i SISI."

2) SISI

Den pige, Gitte har i sin gruppe, er ikke altid af mange ord. Men når hun fortæller om SISI, slipper hun ordene løs. "Hun fortalte så begejstret; om kolonierne, om sommerlejren, om alt det de laver og hvor dejligt det hele er. Hun fortalte, at hendes bror også er i SISI og at det er dejligt for dem at mødes der."

"Der er ingen tvivl om, at SISI kan nå noget med de her børn. Det er et virkelig berettiget projekt. Vi har en del grønlændere og jeg vurderer, at de har brug for et fællesskab omkring noget positivt, blandt andet for at blive rykket ud af den sociale arv, nogle af dem er havnet i," siger Gitte.

Pernille er rådgiver for en dreng, som deltager i projekt SISI. Hun erfarer det samme som Gitte: "I SISI får børnene hjælp til en forståelse af, hvad det er de kommer fra og har med,

og en oplevelse af at de ikke er alene. Man fornemmer, at der sker noget specielt mellem børnene, når de er afsted med SISI. Det er meget tydeligt, at de kan være sig selv på en lidt anden måde, fordi de er i et fællesskab med nogle med samme baggrund, det vil sige både som anbragte og som grønlandere. De har en anden forståelse for hinanden, end de oplever andre steder; fx i deres skoleklasse. Det, de oplever, vil de ikke opleve på samme måde i en gruppe med forskellige slags anbragte børn."

Gitte og Pernille hører kun positive ting om SISI fra deres kollegaer. "Det er nogle dygtige pædagoger, og vi hører også kun gode ting om de frivillige og om de unge frivilligaspiranter," siger de.

3) Trivsel

"Vi ser, at børnene vokser på en god måde ved at være med i projektet," fortæller Pernille. Den dreng, hun har i sin gruppe, er vokset på mange parametre i den tid, han har været i SISI. "Det særlige fællesskab og den forståelse de møder og har for hinanden har haft en stor betydning for ham. Han føler sig ikke længere så forkeret i den situation, han befinder sig i. Han har fået en større tro på sig selv, efter han er kommet med i SISI. Han har før været meget tilbageholdende, og nu gør han mere væsen af sig; han tør tage mere plads og give udtryk for, hvad han tænker og har brug for. Det påvirker også trivslen i familien, at han melder sig ind og de kan høre, hvad han har brug for."

"Vi har jo ikke så meget at måle på endnu, så vi ved ikke præcis, hvad og hvor meget projektet betyder for børnenes skolegang, faglighed og så videre. Men vi hører fra familierne, at det er nogle glade børn, der kommer i skole efter weekendturene. Det kan absolut være medvirkende til at danne grund for deres videre trivsel."

4) Anbringelse

Plejefamilierne er meget begejstrede for SISI. "De fortæller, at børnene glæder sig og at de deler ud hvad de har lavet, når de kommer hjem igen," fortæller Gitte. Hun ser også, at plejeforældrene selv får noget ud af den viden, projektet genererer. "Jeg oplever, at der har været en god dialog mellem projekt og plejefamilier og at familierne har fået noget vigtig sparring. Det er godt, at der kommer viden om Grønland ud i vores plejefamilier. Der kan være særlige udfordringer med grønlandske børn, så familierne har brug for at blive klædt ekstra på. Fx er børnene tit meget tilbageholdende, de snakker ikke så meget. Selvom børnene ikke har boet på Grønland, er de prægede af deres forældres kultur. Generelt er der brug for en forståelse af grønlandsk kultur, og hvordan man vægter ting forskelligt."

Gitte har for nylig fået et grønlandsk spædbarn i sin gruppe. "Der er jo lang vej endnu, til han kan komme med i SISI! Men plejemoren til den lille har allerede sagt, at hun gerne vil være med til at støtte op om det grønlandske, når han bliver gammel nok. Det vil vi også gerne være med til at støtte op om fra kommunens side."

"Som socialrådgiver er jeg meget obs på at finde gode tilbud, der passer til de enkelte børns behov. Det er godt at have et projekt som SISI at kunne gøre de danske plejefamilier opmærksom på."

Samarbejdet mellem SISI og Kommunen

Gitte og Pernille er enige om, at SISI kan noget, som andre projekter ikke kan. Gennem SISI får socialrådgiverne en viden og indsigt i børnenes verdener, som de ikke selv kan fange ind – og dermed fås en helt unik mulighed for et bedre helhedsorienteret arbejde med børnene.

Den grønlandske dreng, Pernille har kendt gennem noget tid nu, er et godt eksempel. "Han fungerede dårligt i alle sammenhænge og havde mange problemer, men i SISI viste han sig helt anderledes", fortæller Pernille. "Vi i familiegruppen inviterede Torben fra SISI med til fællesmøder om drengen, og det har været et vigtigt gennembrud i forståelsen af hans udfordringer og muligheder. Det er tydeligt, at han åbner sig op på en helt anden måde i SISI end for os og for andre i hans netværk. Vi har ikke haft muligheder for at få øje på hans positive ressourcer. Vi har brugt Torbens positive fortællinger om det, der er lykkedes med drengen, til at se på, hvordan vi kan drage det ind i andre arenaer her."

"Også med hensyn til nogle af de andre børn har det været fint, at der har været mulighed for at vi har kunnet kontakte SISI og høre, hvad de har set og hørt og hvad pædagogernes fornemmelse er i forhold til det enkelte barn. Der kan være viden, som er betydningsfuld for os at have, fx når vi i vores indsats vil prøve at arbejde med børnene og hjælpe dem med en dybere forståelse af deres anbringelseshistorier. I SISI ved de simpelthen mere om børnene, og via fortællingerne herfra kan vi få en bedre fornemmelse for, hvilken retning barnet bevæger sig i og hvad der fylder mest lige nu. Vi kan høre, at nogle af SISI's aktiviteter åbner op for følelser eller episoder, hvor børnene begynder at sætte ord på og tænke over ting, som vi slet ikke kan komme i nærheden af her."

"Det gode og særlige ved det her tilbud er, at det er børnenes projekt. Vi kan jo se, at de fortæller ting i SISI, som de ikke fortæller andre steder – måske blandt andet fordi tingene ikke føres ind i journaler. Så det er vigtigt, at vi bevarer den ramme," mener Pernille. "Den uformaliserede dialog mellem SISI og kommunen fungerer fint, med muligheder for telefonsamtaler og møder ind imellem."

"Vores børn fylder ikke meget, de snakker ikke meget, og de har svært ved at beskrive det, der fylder hos dem. Det er SISI en meget stor hjælp til. Den viden vi får – og særligt de positive aspekter, som SISI får øje på og bringer i spil, er et meget nyttigt redskab i forhold til vores koordinerede indsats overfor plejefamilier og børn."

Sådan sluttet ringen. Det har været en fornøjelse at følge projekt SISI og at møde børn og involverede. Til sidst opsummeres en række anbefalinger til fortsat fokus og udvikling – og dermed også et håb om, at projekt SISI får en lang levetid til glæde for mange børn.

Anbefalinger til fortsat fokus og udvikling

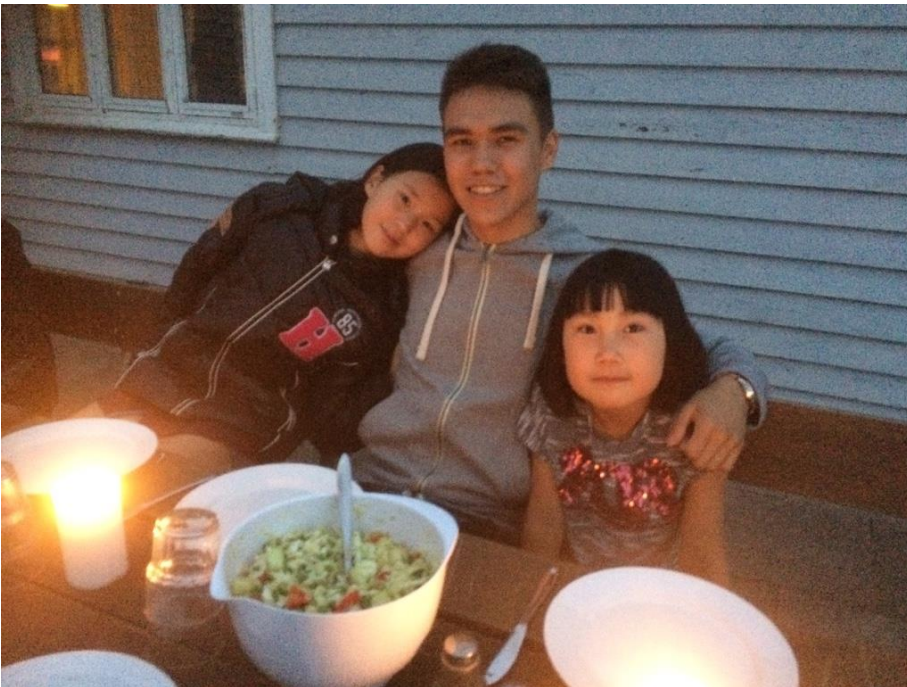
Med udgangspunkt i evalueringen ses en række (nye) muligheder for fokusområder/-samarbejdsmodeller, blandt andet:

- I endnu højere grad strukturere arbejdet med anbringelseshistorier og de enkelte børns problematikker, blandt andet for at støtte trivsel i såvel anbringelser som børnenes øvrige liv.
- At klæde plejefamilier på i forhold til det særligt grønlandske (der er pt ved at blive udarbejdet et koncept med tilbud om kursus og erfaringsdeling).
- I endnu højere grad at støtte op om relationen mellem børnene og de frivillige aspiranter (erfaringer herfra kan indgå i FGB's projekt SIAMMARTOQ, der uddanner unge grønlændere til at være frivillige i FGB's projekter.)
- At sætte fokus på at give søskende, der ikke ser hinanden til hverdag, mulighed for at være sammen i SISI.
- At tilbyde kommunen viden om grønlandsk kultur og om særlige vilkår for grønlandske børn i Danmark. Herunder også at give viden om det enkelte barn, eksempelvis ved at være bisidder ved møder om barnet (dette dog under hensyntagen til SISI's særlige rolle som børnenes 'egen hule', hvor de voksne netop *ikke* er en del af systemet).
- Evt: At tilbyde biologiske forældre at være med indimellem (dette er dilemmafyldt, men man overvejer hvordan det kan gøres, så ingen børn kommer i klemme).
- Evt: At etablere samarbejde med Mælkebøtten Aalborg med intention om at skabe integration og kulturbro.
- Evt: At være omhyggelige og restriktive i forhold til rekruttering og optagelse af nye børn i SISI (indtil nu har gruppen fungeret, men der har været tegn på, at nogle 'typer' (fx måske børn fra institutioner?) er mere krævende end øvrige børn og kan udfordre det balancerede og positive fællesskab.)
- At medarbejdere internt i SISI fortsat prioriterer at indarbejde og vedligeholde det nye arbejds- og dokumentationssystem. Det systematiseres på en måde, så fx en ekstern evaluator eller en ny medarbejder let kan orientere sig i det.
- At arbejde endnu mere med de positive grønlandske forbilleder. Og i det hele taget blive ved at udvikle på tiltag i forhold til kulturbroen imellem Grønland og Danmark.

hvorfor lige mig?

hvorfor skulle du lige drikke fat

~~jeg troede du hattede mig~~ Men du
drakt altid vi blev nødt til at flytte
og væk fra dig fordi du ikke kunne holde
og det helle er din skyld at jeg skulle
te flytte hjem til en plejefamilie Jeg
stode du elskede mig og mor vi flygte
de væk fra vores kat hvorfor drak
du Jeg savner dig farvel hilse
n Invalu

